

vetenskap & allmänhet

Stockholm
2011-12-21

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Härmed överlämnas Vetenskap & Allmänhets, VAs, yttrande inför den kommande Forsknings- och Innovationspolitiska propositionen.

Vetenskap & Allmänhet, VA

Cissi Billgren Askwall
Generalsekreterare

Agneta Bladh
Ordförande

Denna skrivelse har utarbetats gemensamt och stöds av samtliga i Vetenskap & Allmänhets styrelse:

Yvonne Andersson, ordförande Sällskapet Riksdagsledamöter och Forskare

Åke Barklund, akademisekreterare och VD Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Agneta Bladh, ordförande

Eva Engquist, vicerektor Malmö Högskola

Anne-Louise Eriksson, forskningschef Svenska Kyrkan

Björn Fjaestad, vetenskapsskribent

Gustav Johansson, styrelseledamot Förbundet Unga Forskare

Thomas Malmer, tidigare VD Naturvetarna

Mille Millnert, generaldirektör Vetenskapsrådet

Camilla Modéer, tidigare generalsekreterare Vetenskap & Allmänhet

Björn O. Nilsson, VD Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Carl Johan Sundberg, docent Karolinska Institutet

Åke Svensson, VD Teknikföretagen

Daniel Wetterskog, publik chef Tekniska museet

Michel Wlodarczyk, generalsekreterare Folkuniversitetet

Skribenter har varit:

Cissi Billgren Askwall, Karin Hermansson och Klas-Herman Lundgren vid VAs kansli.

Stockholm
2011-12-21

Vetenskap & Allmänhets förslag till regeringens forsknings- och innovationsproposition 2012

Kortfattat föreslår Vetenskap & Allmänhet, VA, att forsknings- och innovationspropositionen

- innefattar och genomsyras av åtgärder för att stimulera samverkan, omvärldsdialog, transparens och kunskapsflöde mellan forskning och samhälle
- lyfter fram vikten av att forskningsanknutna aktiviteter för allmänheten, inte minst unga, erbjuds i hela landet
- innefattar pilotförsök med deltagarprocesser om forskning i Sverige
- avsätter medel för en satsning på samverkansförebilder bland lärosätena
- lyfter fram behovet av att utveckla sätt att mäta och belöna dialog och samverkan, uppmuntrar lärosätena att göra systematiska test och utvärdera indikatorer på samverkan, samt
- uppdrar åt forskningsråden att utforma riktlinjer för krav på omvärldsdialog för de forskare och forskargrupper som mottar forskningsanslag

Bakgrund

Forskningen kan bara uppnå sin fulla potential om den utförs i dialog med det omgivande samhället. Aktiv samverkan mellan forskare och samhälle är därför avgörande för Sveriges framtid som kunskapsnation.

Vetenskap & Allmänhet, VA, är en förening vars syfte är att främja dialog och öppenhet mellan allmänhet och forskare. Föreningen består av 79 medlemsorganisationer från olika sektorer i samhället. VA arbetar inom tre fält: kunskapsutveckling om attityder till forskning liksom kontakter och relationer mellan vetenskap och samhälle, utveckling av kommunikations- och mötesformer samt erfarenhetsspridning.

Att involvera olika samhällsgrupper i dialog om forskningen och dess roll i samhället handlar inte bara om att stimulera universitet och högskolor att arbeta med det som kallas samverkansuppgiften (eller "tredje uppgiften"). Forskning av betydelse och relevans för samhället utförs till stor del inom institut och företag. Därför behöver samhällsdialogen omfatta även denna forskning. Då den kommande propositionen av naturliga skäl främst fokuserar på statligt finansierad forskning är det dock i första hand forskning vid lärosäten och forskningsinstitut som denna skrivelse avser.

Det finns inget enkelt svar på vad samverkan mellan forskning och samhälle är. I Högskolelagens 2§ sägs: "I högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta." Denna formulering lämnar stort utrymme för egna tolkningar om vad samverkansuppgiften kan innebära.

VAs kartläggning av samverkan i några olika länder visar på en stor bredd av aktiviteter och former för dialog och kunskapsutbyteⁱ. Det kan till exempel handla om forskningskommunikation (öppna hus, öppna föreläsningar, vetenskapscaféer, vetenskapsfestivaler mm), medverkan i samhällsdebatten och i media, kulturarrangemang, samarbetsprojekt med företag eller offentlig sektor, praktik i högre utbildning och extern medverkan i utbildning och forskning.

Högskoleverket har delat in samverkansuppgiften i tre huvudområdenⁱⁱ:

- *Samverkan för utveckling av demokrati – Kunskap åt alla*
- *Samverkan för kunskapsutveckling och tillväxt – Högskolan som motor för tillväxt*
- *Bättre utbildning genom samverkan*

För instituten finns ingen motsvarande samverkansuppgift. Institutens roll är dock per definition att utgöra en länk mellan den akademiska forskningen och samhällets behov, och att utveckla kunskap till nytta för samhället. Ofta sker detta i samarbete med företag eller offentlig sektor.

Dialog och samverkan mellan forskning och omgivande samhälle

Den forskningsbaserade kunskapen – oavsett om den springer ur grundläggande nyfikenhetsforskning eller ur behovsdriven forskning – måste delas och få fäste hos människor. Ett utbyte av kunskap, idéer och resultat mellan forskningen och det övriga samhället gynnar samhällets utveckling såväl ekonomiskt som demokratiskt och kulturellt. Dessutom stärker detta forskningens kvalitet och relevans.

Dialogen stärker demokrati och akademi

Lärosätena ska ha en pådrivande roll i samhället och främja demokratin. Samtidigt måste akademien vara öppen för det övriga samhället och skapa incitament för en kontinuerlig diskussion om forskningen och dess resultat. Både samhälle och lärosäten utvecklas genom detta ömsesidiga kunskapsutbyte. Forskare bidrar med sin kunskap till förståelse, diskussion och analys av olika fenomen i samhället. Samtidigt får forskarna nya perspektiv, kunskap och kompetens från det omgivande samhället, som kan användas för att utveckla och stärka såväl forskning som utbildning. Medborgarna har också rätt till insyn i hur deras skattepengar används och vad forskningen går ut på. På så sätt ges människor möjlighet att vara med och diskutera såväl forskningens inriktning och utförande som andra forskningsrelaterade samhällsfrågor.

Dialogen är även en nyckel till att ge forskning och utbildning samhällsrelevans och koppling till samhällets behov. Genom aktiv dialog och samverkan med civilsamhälle, kommuner, skolor, myndigheter och näringsliv bidrar lärosätena till folkbildning och samhällsutveckling.

Vetenskapen är slutligen en del av vår kultur genom att ge såväl intellektuell som emotionell utmaning, utveckling och stimulans. Förutom att vara en arena för kunskapsutveckling, reflektion och diskussion har den dessutom ofta positiva effekter på det omgivande samhället.

Dialog och samspel är alltså viktigt för:

- *att utveckla forskningen*
- *att ge insyn i forskningen*
- *att ge kunskap för att kunna ta ställning i samhällsfrågor*
- *människors egen orientering i livet*
- *vetenskap som ett kulturellt uttryck*

Dialog för att möta framtidsutmaningarna

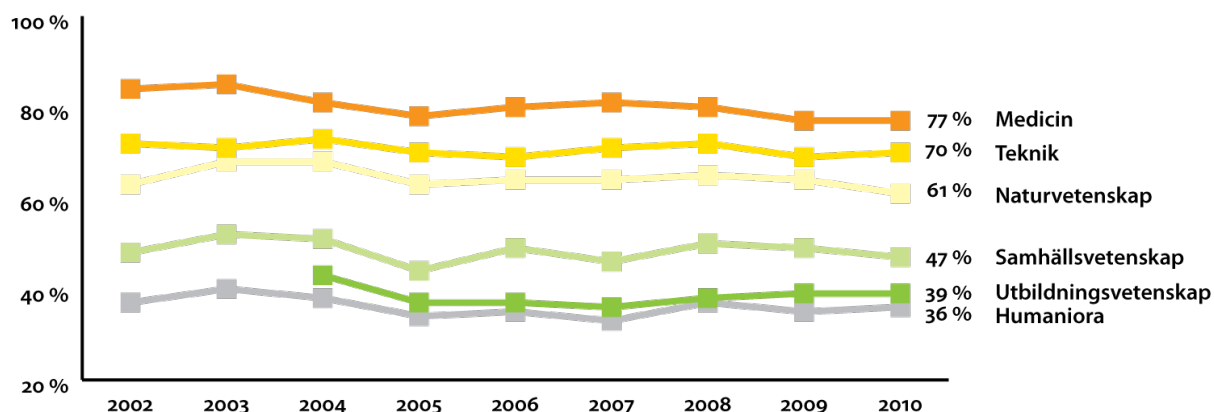
Världen står inför en rad stora utmaningar inom områden som klimat och miljö, energi, hälsa, livsmedels- och vattenförsörjning, liksom inför behovet att skapa inkluderande och hållbara samhällen.

För att klara utmaningarna behövs forskningsinsatser, men kunskapen som tas fram måste också komma till användning. För det krävs en stark vilja till förändring och förankring hos befolkningen. Detta eftersom frågorna i regel kräver kostsamma och långsiktiga satsningar, stöd hos väljare och beslutsfattare, och ibland medborgarnas aktiva hjälp.

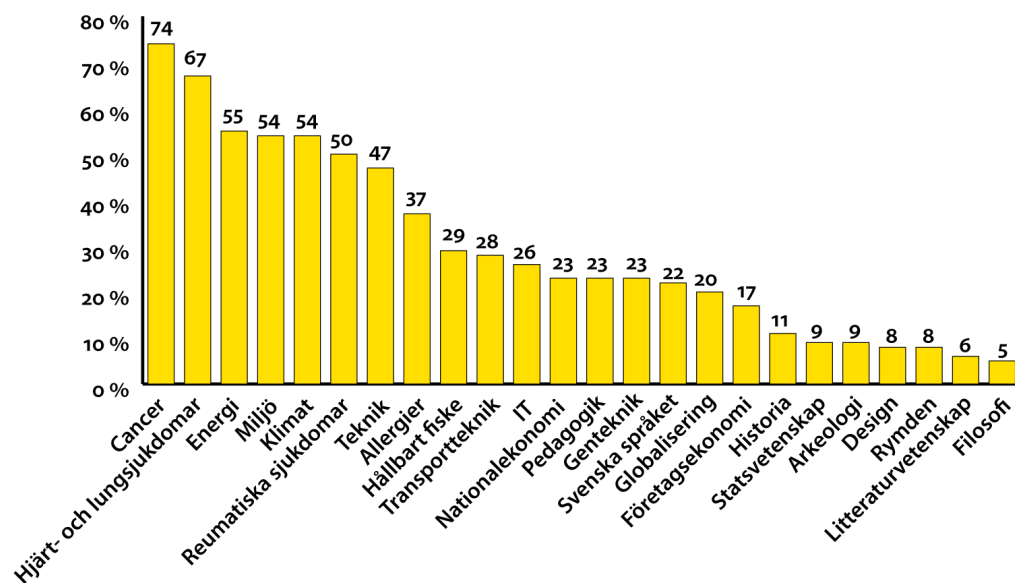
VAs studier i samarbete med SOM-institutet visar att allmänhetens vilja att satsa på forskning varierar stort mellan olika forskningsområden. Också förtroendet skiljer mellan discipliner. Medicin, teknik och naturvetenskap åtnjuter högt förtroende och hög satsningsvilja, medan humaniora och samhällsvetenskap generellt sett har lägre stöd (se figurerna 1 och 2). Skillnaderna mellan fakultetsområden kan sannolikt förklaras dels av att rapporteringen i media är olika omfattande, dels av att det är olika tydligt vilka tillämpningsområdena är. Vi vill därför påtala vikten av dialog och samverkan för att synliggöra relevansen och värdet av olika typer av forskning för samhället.

Det är extra viktigt med dialog mellan forskare och samhälle när det gäller kontroversiella forskningsområden där det kan finnas starka och skilda åsikter mellan befolkning och forskare.

För att klara de globala samhällsutmaningarna krävs dessutom samverkan mellan vetenskapsområden. Samhällsvetenskap och humaniora spelar viktiga roller i samklang med medicin, naturvetenskap och teknik. Tvärvetenskapliga angreppssätt är därför av stor vikt.

Figur 1. Andel svarande med **mycket** eller **ganska stort** förtroende för den forskning som bedrivs i Sverige inom... (femgradig svars skala från mycket stort förtroende till inget alls). SOM-undersökningarna 2002–2010.ⁱⁱⁱ

Figur 2. Andel svarande som anser det vara **mycket** eller **ganska viktigt** att i Sverige satsa på världsbästa forskning inom... Data från SOM-undersökningarna 2002–2010.^{iv}

Internationella aspekter

På flera håll i världen görs särskilda satsningar på att stimulera dialog och samverkan mellan forskning och samhälle. I Storbritannien upprättas ”avtal” (concordat) och ”manifest” (manifesto)^v av forskningsfinansiärer och lärosäten där parterna förbinder sig att arbeta aktivt med ”public engagement”.^{vi}

I EU-kommissionens förslag till nytt ramprogram för forskning, Horizon 2020, poängteras att skattebetalarna har rätt att veta hur deras pengar används. Det sägs också att forskning och innovation är avgörande för människors framtid och att det därför är viktigt att allmänheten känner till och involveras i dialogen om den forskning och innovation som finansieras via ramprogrammet.

EU-begreppet *Responsible Research and Innovation*, RRI innefattar såväl god forskningsetik och riskbedömning som öppenhet och aktiv dialog med omvärlden för att tillgodose samhällets behov och möta de utmaningar världen står inför. Det betyder exempelvis att involvera det civila samhället och att säkerställa öppenhet och transparens i forsknings- och innovationssystemet^{vii}.

Låt omvärldsdialog och samverkan genomsyra forsknings- och innovationspropositionen

Grunden för dialog och samverkan är förtroende för de involverade. Förtroende byggs genom personliga möten, samtal och öppenhet.

Därför anser VA att den kommande forsknings- och innovationspropositionen ska innefatta, och genomsyras av, åtgärder för att stimulera samverkan, omvärldsdialog, transparens och kunskapsflöde mellan forskning och samhälle.

Förtroende, samverkan och regionala aspekter

I ett demokratiskt samhälle har medborgarna insyn i hur forskningen går till, hur den styrs och hur skattepengarna används. Sådan transparens är också en förutsättning för förtroende och tilltro till forsknings- och innovationssystemet. Därför är det viktigt att följa hur allmänhetens attityder till forskning, forskare och vetenskap utvecklas över tid. Vetenskap & Allmänhet, VA, genomför två sådana årliga attitydundersökningar alltsedan 2002 då organisationen bildades.

Av VAs studier framgår att det finns tydliga attitydskillnader mellan grupper. Högutbildade, högre tjänstemän och stadsbor har generellt sett mer positiva attityder till forskning än andra. I städer med universitet eller högskola har människor en närhet till forskningen som underlättar kommunikation och som ger större avtryck i vardagen. Men i de delar av landet som har långt till närmaste lärosäte blir det svårare för skolor, organisationer, företag och enskilda att få kontakt med och samarbeta med forskare. Forskningskommunikativa aktiviteter som exempelvis vetenskapsfestivaler, Science Cafés och ForskarFredag är extra angelägna verktyg i sådana områden, liksom folkbildningsverksamheten.

En viktig länk och kunskapsbärare mellan akademien och det omgivande samhället är studenter och doktorander. Studenterna kan också stimulera intresset för högre utbildning och forskning bland ungdomar – något som är avgörande för framtida kompetensförsörjning. Studenter och doktorander kan utgöra förebilder bara genom att vara ”närmare” i ålder. Därför är det viktigt att utbildningens innehåll och form stödjer denna form av samverkan och att det finns incitament för att inkludera till exempel samarbeten och kontakter med skola och fritidsverksamhet för unga, samt inslag som praktik och annan arbetslivsanknytning.

Globala nätverk växer i styrka. Forskare får ofta den största delen av sin finansiering från sina hemländer, men agerar alltmer i internationella forskningsnätverk.^{viii} Samtidigt har universitet och högskolor lokal förankring och besitter stor regional kompetens. En aktiv regional samverkan gynnar personrörligheten mellan akademi, näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle. Vi ser därmed en utveckling där kunskap och utbildning blir allt viktigare, och där universitet och högskolor kan spela en allt större roll i samhällets infrastruktur. Därför är det viktigt att lärosätena bidrar som samarbetspartners i utvecklingen av samhället i stort, regionalt, nationellt och globalt. Samtidigt saknas dessvärre tydliga incitament för akademien att satsa resurser på detta arbete.

VA föreslår därför att forsknings- och innovationspropositionen lyfter fram vikten av att forskningsanknutna aktiviteter för allmänheten, inte minst unga, erbjuds i hela landet.

Stärk medborgardialogen om forskning

Att informera och kommunicera enkelriktat om redan utförd forskning räcker inte. För reell delaktighet behövs dialog och tvåvägskommunikation även om forsknings- och beslutsprocesserna. Ett strukturerat sätt att involvera allmänhet och civilsamhälle och därigenom öppna nya möjligheter att påverka forskningens inriktning och metoder är genom så kallade deltagarprocesser. Exempel på sådana är konsensuskonferenser och medborgarjurys/-paneler.

Processen innebär att deltagarna först får lära sig mer om den aktuella frågan och därefter diskutera den, för att slutligen formulera en åsikt. För att deltagarprocesser ska vara meningsfulla krävs dels att det finns en tydlig mottagare – berörda politiker eller andra beslutsfattare, dels att de som deltar får en återkoppling om på vilket sätt deras synpunkter tagits emot.

I den här formen finns möjligheter att inte bara föra resonemang om forskningens inriktning, metoder och betydelse, utan även om dess villkor, arbetssätt och kontrollmekanismer. I VAs undersökningar av allmänhetens förtroende för forskare och forskning framkommer att det ibland finns en misstänksamhet mot att forskningen styrs även av andra intressen än de vetenskapliga. Att involvera

allmänhet/civilsamhälle i en dialog om hur forskningens integritet kan säkras är ett sätt att utveckla en viktig diskussion som hittills förts inom forskarsamhället självt. En öppen och transparent dialog kan ge nya perspektiv för forskarna och på lång sikt stärka tilltron till forskningen.

Regeringen har nyligen satsat 3,5 miljoner kronor under tre år på ett projekt^x för att uppmuntra kommuner och landsting att utveckla olika former för medborgardialog i styrning. VA anser att liknande former vore värda att pröva och utvärdera även inom forskningspolitikens område och att engagera det civila samhällets organisationer i dialogerna.

VA föreslår därför att ett uppdrag att genomföra pilotförsök med medborgardialog om forsknings- och innovationsfrågor inkluderas i forsknings- och innovationspropositionen.

Konkret stimulans av en kultur av dialog och samverkan

VAs studier visar en genomgående positiv inställning hos olika aktörer – exempelvis lärare, politiker och företag – till att ha mer kommunikation och utbyte med forskare. Hinder finns dock i form av skillnader i kultur och arbetssätt. För livskraftig och meningsfull samverkan krävs att båda parter får ut något av den. Finns behov av ny kunskap och nya perspektiv hos såväl forskare som civilsamhälle, företag eller offentlig sektor, finns också förutsättningar för dialog och kunskapsutbyte. Men inom akademien saknas inbyggda incitament för sådant omvärldsenagemang. Att ändra en kultur tar tid och kräver långsiktig stimulans.

Förebilder

Ett sätt att inspirera och skapa incitament är att synliggöra goda exempel som kan tjäna som förebilder. En intressant modell är ”Beacons for Public Engagement”, ett program för att skapa starka förebilder på lärosätensnivå som framgångsrikt provats i Storbritannien. Sex universitet utsågs till förebilder (”beacons” betyder fyrbåkar) och mottog särskilda medel för att utveckla olika former av samverkan och sprida kunskap och erfarenheter till andra lärosäten. Ett nationellt centrum inrättades för att koordinera arbetet och stödja lärosätena i kunskapsutbytet.

VA föreslår att en liknande modell används i Sverige. Ett möjligt upplägg är att landets lärosäten inbjuds att ansöka om att bli förebild inom dialog och samverkan. Av dessa väljs fem ut att för en period av tre år vara sådana förebilder. Lärosätena kan väljas så att de representerar olika inriktning och styrkor – och därmed demonstrerar bredden i vad dialog och samverkan innebär. Genom att tilldela de fem ett särskilt anslag möjliggörs såväl ett vidare utvecklingsarbete som ett aktivt utbyte med andra lärosäten för att inspirera och sprida goda idéer. En samordningsgrupp inrättas och tilldelas resurser för att koordinera, samla och tillgängliggöra den kunskap och de erfarenheter som framkommer.

En utförligare beskrivning av förslaget, samt en beskrivning av den brittiska satsningen, finns i bilaga 1.

VA föreslår att en satsning på samverkans-/dialogförebilder i Sverige, där både statliga och andra forskningsfinansiärer bidrar med medel, inkluderas i forsknings- och innovationspropositionen.

Indikatorer

Tydligare incitament kan också skapas via forskningsfinansiering genom att en del av lärosätenas och forskningsinstitutens medelstillelning tydligt kopplas till omvärldsdialog och samverkan utifrån en utvärdering av kvaliteten, samt att samverkansarbete värderas vid tjänstetillsättning och lönesättning.

VA välkomnar det förslag som Anders Flodströms utredning om framtida fördelning av statliga forskningsresurser lagt: att omfattningen av uppdragsutbildning och uppdragsforskning ska vägas in när resurser till forskning fördelas i framtiden. En internationell kartläggning VA nyligen genomfört för utredningen visar dock att det är svårt att finna robusta indikatorer som speglar bredden i samverkansuppgiften^x. Indikatorer kan också medföra en risk för ”utvärderingsutmattning” och för styrning mot ensidighet i samverkansarbetet. Av dessa skäl menar VA att de av Anders Flodström föreslagna kompletteringarna i form av fallstudier och/eller peer-review-bedömning av samverkansarbetet är viktiga.

Även om de kan anses vara svåra att använda i ett nationellt resurstillelningssystem, är indikatorer på kvalitet i dialog och samverkan bra verktyg för utvärdering, uppföljning och vidareutveckling på lokal nivå. Flera svenska lärosäten, exempelvis Mälardalens högskola och Malmö högskola, har utvecklat indikatorer för att utvärdera sitt samverkansarbete. Indikatorer som fungerar väl lokalt är inte per automatik bra indikatorer på nationell nivå, då lärosäten ska jämföras med varandra. Men en samordnad uppföljning av sådana lokala initiativ skulle kunna inspirera andra att utveckla sitt samverkansarbete, och vara ett komplement till en satsning på dialogförebilder enligt ovan. Uppföljningen skulle kunna utföras av den samordningsgrupp för samverkansförebilder som föreslås.

VA föreslår att forsknings- och innovationspropositionen lyfter fram vikten av att utveckla sätt att utvärdera samverkansuppgiften och uppmuntrar lärosätena att göra systematiska tester och utvärdera indikatorer på samverkan. VA föreslår också att det arbete som görs lokalt följs upp och analyseras för att inspirera andra lärosäten och institut i deras arbete.

Forskningsfinansiärernas roll

De statliga forskningsråden är viktiga aktörer för att skapa incitament för samverkan och dialog. Genom att ställa tydliga krav kan finansiärerna bidra till att stimulera en kulturförändring. Vissa forskningsfinansiärer kräver redan t.ex. kommunikationsplaner av de forskningsprojekt som beviljas anslag, men detta gäller långt ifrån alla finansiärer. Om sådana krav ska ha avsedd effekt är det också viktigt att de följs upp och utvärderas.

VA föreslår därför att forskningsråden i forsknings- och innovationspropositionen får i uppdrag att, där det saknas, utarbeta riktlinjer för krav på omvärldsdialog och kommunikation i de forskningsprojekt som beviljats anslag.

Bilaga: Underlag om dialogförebilder

Noter och källor

ⁱ *Samverkan – Internationell översikt, analys och förslag till samverkansindikatorer*, VA-rapport 2011:2

ⁱⁱ *Högskolan samverkar vidare*, Högskoleverket 2008, sid 29.

ⁱⁱⁱ *VA-barometer 2011/12*, VA-rapport 2011:4

^{iv} *VA-barometer 2011/12*, VA-rapport 2011:4

^v <http://www.publicengagement.ac.uk/why-does-it-matter/concordat>.

[https://www.publicengagement.ac.uk/sites/default/files/Manifesto for Public Engagement Final January 2010.pdf](https://www.publicengagement.ac.uk/sites/default/files/Manifesto%20for%20Public%20Engagement%20Final%20January%202010.pdf)

^{vi} ”Public engagement” är en från början brittisk term som nu används på EU-nivå och som närmast kan översättas till allmänhets-/samhällsdialog. Begreppet innefattar *inte* kommersialisering eller rena samarbets- eller utvecklingsprojekt mellan akademi och näringsliv.

^{vii} Referenser som behandlar RRI:

René von Schomberg, *The quest for the "right" impacts of science and technology. An outlook towards a framework for responsible research and innovation*, key note speech at the first annual conference organised by the Netherlands Organisation for Scientific Research on Responsible Research and Innovation, in The Hague, 18-19 April. Samma artikel finns också i M. Dusseldorp et.al, "Technikfolgen abschätzen lernen. Bildungspotenziale transdisziplinärer Methoden". VS Verlag, in print 2011

(von Schombergs definition av RRI lyder: *Responsible Research and Innovation is a transparent, interactive process by which societal actors and innovators become mutual responsive to each other with a view on the (ethical) acceptability, sustainability and societal desirability of the innovation process and its marketable products (in order to allow a proper embedding of scientific and technological advances in our society).*

Hilary Sutcliffe, *A report on Responsible Research & Innovation*, prepared for DG Research and Innovation, 2011.

Proposal for a Council Decision establishing the Specific Programme Implementing Horizon 2020 – the Framework Programme for Research and Innovation (2014–2010), European Commission COM(2011) 811 final, 2011/0402(CNS)

^{viii} Sörlin, Sverker; Törnqvist, Gunnar, *Kunskap för välbefinnande: universiteten och omvandlingen av Sverige* 1. uppl. Stockholm : SNS (Studieförb. Näringsliv och samhälle), 2000 s. 41

^{ix} <http://www.skl.se/vi-arbetar-med/demos/demokratiutveckling/nyhetsarkiv-demokrati/stod-till-projekt-for-medborgardialog>

^x *SAMVERKAN – Internationell översikt, kartläggning och analys av samverkansindikatorer*, VA-rapport 2011:2.

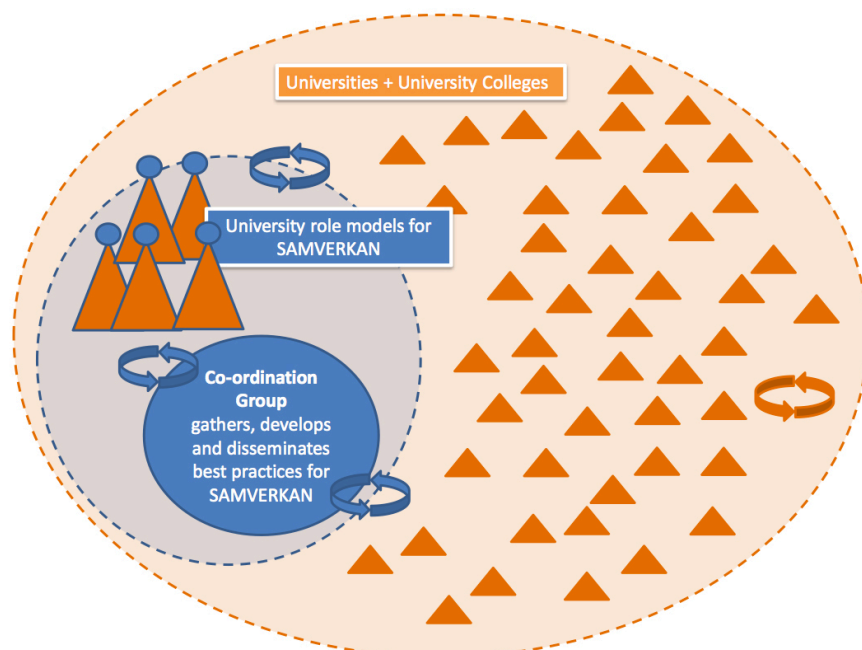
Bilaga: Dialogförebilder – role models for cultural change

The Swedish government has clearly stated that it is a university's duty to interact with society, to inform society about its research results and so ensure that the work of the university is also of use to society. *"I högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta."* is the wording of Higher Education Act, resolved by the Swedish Parliament.

However, interacting with society on scientific issues is still usually given lower priority within universities and is not sufficiently integrated into teaching and research. One reason for this is that "samverkan" is often seen as optional, voluntary, and as something good to do if lecturers and researchers have time. It is therefore important to trigger a cultural change towards samverkan so that every member of a university is intrinsically convinced of the importance of collaborating with society.

Role Models

One approach to be employed in order to achieve a culture of samverkan within universities is to develop a programme in which selected universities and university colleges can access extra funds for samverkan activities, for building samverkan capacity and for sharing their samverkan expertise with other universities. The idea is that the selected universities have already undertaken initiatives to collaborate with their surrounding society and have introduced organisational processes and structures supporting samverkan. This could be universities which have a high amount of commissioned research and teaching or other samverkan activities, which evaluate employed professors and researchers in terms of their samverkan activities, which take samverkan capabilities into consideration within the recruitment processes, which recognise samverkan activities in reports or even value outstanding samverkan activities with prizes or bonus payments. The selected universities or university colleges could serve as visible role models for other universities. Such an initiative can lead to a culture change within higher education institutions as role models can demonstrate the value of samverkan across all subjects and activities of universities.

Co-ordinating group

A co-ordinating group gathers information and best practices of samverkan from the role models and shares them with other universities or university colleges through workshops, conferences, webpages, events, social media and e-communication. Best samverkan practices could be disseminated through tool boxes, cases or stories. It further develops new approaches and formats of samverkan together with the role models and key actors of the scientific community in the frame of conferences and workshops. The co-ordinating group should also deliver background information and knowledge such as literature reviews to specific topics relevant to samverkan as well as international studies about what other countries do in terms of samverkan. Role models and the co-ordinating group create networks with other universities in order to encourage those to include samverkan into their work.

The co-ordinating group could be a new body or tasks could be taken over by an existing organisation already active in the field of samverkan, like Vetenskap & Allmänhet, VA.

A good example from the UK

“The Beacons for Public Engagement” is one successful example of how the UK tries to trigger a cultural change towards samverkan. This initiative was launched and funded by the Research Councils (RCUK), the UK higher education funding councils (HEFCE) and the Wellcome Trust with eight million British pounds (approx. 82 million Swedish crowns). It started in 2008 and will end in December 2011. Six universities were selected as role models with respect to public engagement. Also one National Co-ordinating Centre for Public Engagement (NCCPE) was established. The NCCPE builds networks across all six beacons to promote best practice in public engagement and to provide a single point of contact for all higher education bodies.

The aims of the Beacons project are to create a *culture* within higher education institutions where public engagement is recognized as a valued activity, to build *capacities* for public engagement within higher education institutions and to create *networks* and partnerships for encouraging institutes to embed public engagement in their work and to share best practice.

An independent review of the Beacons project was published last year stating that the project has been successful so far. It also indicated however that although the Beacons universities have made progress towards the desired change in public engagement culture, they have not been fully successful. The reviewers therefore recommended continued work with public engagement activities and to set up the cultural standard as the key success indicator of the project. Recently a major new funding scheme that invites UK Higher Education Institutions to apply for funding of public engagement activities has been announced. This call explicitly refers to the successes of the Beacons for Public Engagement initiative. The main focus of the new call is to create a culture within the granted universities that supports, rewards and recognises public engagement. The funding of 300.000 British pounds (approx. 3,1 million Swedish crowns) per project is intended to act as a catalyst for cultural change.

Suggestions for a Swedish Beacon initiative

Vetenskap & Allmänhet, VA, suggests that an initiative similar to the *Beacons for Public Engagement* in the UK described above is introduced in Sweden. The initiative should run for at least three years, to ensure enough time to develop a culture of samverkan within universities as well as among researchers.

The cost of the initiative are estimated to 21 million Swedish crowns, which equals 1 million for each of the five selected universities or university colleges per year, 5 millions for establishing and running a National Coordinating Centre and 1 million for the selection process. There are reasons to believe that private Swedish research funding bodies would be interested to co-finance the initiative together with the government.

References

<http://www.publicengagement.ac.uk/about/our-vision>.

<http://www.rcuk.ac.uk/documents/scisoc/BeaconsEvaluationReviewFinalReport.pdf>

<http://www.rcuk.ac.uk/per/pages/catalysts.aspx>

Bilagan har utarbetats av Heidi Armbruster-Domeyer och Cissi Billgren Askwall, VAs kansli